

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/17/2025
Identifikačné číslo spisu:	4124010393
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4124010393.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci obvineného F. F. pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c), e), f) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 29. apríla 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného F. F. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. septembra 2024, sp. zn. 4To/50/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného F. F. sa odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) z 21. júna 2024, sp. zn. 37T/21/2024, bol obvinený F. F. uznaný za vinného z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c), e), f) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

približne od dňa 9. júna 2023, po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, do 8. októbra 2023 približne do času 09:00 hod. v byte svojej matky na adrese T. XXX/XX, Z. - A., sa vyhrážal svojej matke poškodenej osobe I. F., narodenej XX. H. XXXX, trvale bytom T. XXX/XX, Z. - A., ktorá je zdravotne ťažko postihnutá osoba, tak, že dňa 9. júna 2023, krátko po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, matke po príchode do jej bytu na adrese jej trvalého pobytu, v ktorom po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody býval s jej súhlasom, začal vulgárne nadávať, že je „špina, suka, kurva, piča“, že ju dopichá a podobne, a takto konal sporadicky až do dňa 8. októbra 2023, kedy v čase okolo 09:00 hod. v byte poškodenej osoby na adrese Z. - A., T. XXX/XX, jej opäť vulgárne nadával, že je „suka, piča“, potom sa jej začal vyhrážať slovami „zabijem ťa a črevá ti porozhadzujem po kuchyni, lebku ti rozdrvím, sánku ti roztrhnem, zničím ťa, dám ťa na psychiatriu“, a medzitým ako jej nadával a vyhrážal sa, udel poškodenú osobu I. F. do pleca, do chrbta a sotil ju, následkom čoho spadla na

postel', pričom neutrpela žiadne zranenia, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrovanie, čím svojím konaním vzbudil u poškodenej osoby I. F., dátum narodenia XX. H. XXXX, trvale bytom Z. - A., T. XXX/XX, dôvodnú obavu o svoj život a zdravie, následkom čoho poškodená osoba I. F. ušla dňa 8. októbra 2023 zo svojho bytu preč k susede a potom k svojej sestre, nakoľko sa bála o svoj život, a to že svoje vyhrážky obžalovaný splní.

Za to mu prvostupňový súd podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona, nezistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 Trestného zákona, zistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona prvostupňový súd obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Krajský súd v Nitre rozhodujúc o odvolaní obvineného F. F. proti uvedenému rozsudku prvostupňového súdu rozsudkom z 12. septembra 2024, sp. zn. 4To/50/2024, podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku s poukazom na § 2 ods. 1 Trestného zákona zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uznal obvineného F. F. za vinného z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c), e), f) Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024, na tom skutkovom základe, že

približne od dňa 9. júna 2023, po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, do dňa 8. októbra 2023 približne do času 09:00 hod. v byte svojej matky na adrese T. XXX/XX, Z. - A., sa vyhrážal svojej matke poškodenej osobe I. F., dátum narodenia XX. H. XXXX, trvale bytom T. XXX/XX, Z. - A., ktorá je zdravotne ťažko postihnutá osoba, tak, že dňa 9. júna 2023, krátko po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, matke po príchode do jej bytu na adrese jej trvalého pobytu, v ktorom po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody býval s jej súhlasom, začal vulgárne nadávať, že je „špina, suka, kurva, piča“, že ju dopichá a podobne, a takto konal sporadicky až do dňa 8. októbra 2023, kedy v čase okolo 09:00 hod. v byte poškodenej osoby na adrese Z. - A., T. XXX/XX, jej opäť vulgárne nadával, že je „suka, piča“, potom sa jej začal vyhrážať slovami „zabijem ťa a črevá ti porozhadzujem po kuchyni, lebku ti rozdrvím, sánku ti roztrhnem, zničím ťa, dám ťa na psychiatriu“, a medzitým ako jej nadával a vyhrážal sa, udral poškodenú osobu I. F. do pleca, do chrbta a sotil ju, následkom čoho spadla na posteľ, pričom neutrpela žiadne zranenia, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrovanie, čím svojím konaním vzbudil u poškodenej osoby I. F., dátum narodenia XX. H. XXXX, trvale bytom Z. - A., T. XXX/XX, dôvodnú obavu o svoj život a zdravie, následkom čoho poškodená osoba I. F. ušla dňa 8. októbra 2023 zo svojho bytu preč k susede a potom k svojej sestre, nakoľko sa bála o svoj život, a to že svoje vyhrážky obžalovaný splní.

Za to mu krajský súd podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona, nezistiac poľahčujúce okolnosti podľa § 36 Trestného zákona a zistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, uložil trest odňatia slobody vo výmere 2 roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona krajský súd obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

II.

Dovolenie

a vyjadrenie k nemu

Proti vyššie citovanému rozsudku Krajského súdu v Nitre, ako aj rozsudku Okresného súdu Nitra podal obvinený F. F. dovolanie prostredníctvom pre dovolacie konanie ustanoveného obhajcu JUDr. Miloša Cimráka písomným podaním z 18. februára 2025, podaným osobne 20. februára 2025, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku.

Podané dovolanie odôvodnil tým, že:

K písmenu c):

Obvinený F. F. poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. júla 2022, sp. zn. 1 Tdo 6/2021, z ktorého k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) zaujal nasledovné stanovisko:

„Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení (príkladmo viď § 34 a nasl., pokiaľ ide o obvineného, resp. § 44 a nasl. Trestného poriadku, čo sa týka obhajcu a pod.), ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva na obhajobu, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach. Možno zovšeobecniť, že až takéto „kvalifikované“ porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom môže byť dôvodom na konštatáciu porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pričom predmetné porušenie musí mať vzhľadom na vyššie uvádzané konkrétne okolnosti prípadu aj súčasne podstatný vplyv na výsledok konania - tzn. na rozhodnutie vo veci samej. Zásadným je v tomto smere záver, že právo na obhajobu v zmysle označeného dôvodu dovolania je potrebné chápať ako nutné vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, resp. jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku).

V úzkej korelácii s uplatneným dôvodom dovolania treba vnímať postulát práva strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Dotknuté právo spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedúra! effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne viď napr. Van Hurk v Holandsko). Až na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Z práva na spravodlivý proces totiž vyplýva „zrkadlovo“ existujúca povinnosť súdov vyrovnať sa „účinným“ (jasným a preskúmateľným) spôsobom s námietkami a argumentami strán (s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie - m. m. I. ÚS 4/2011, resp. Kraska v Švajčiarsko).

Všeobecné súdy, nielen že musia osobe, proti ktorej sa vedie trestné konanie poskytnúť dostatočný „priestor“ pre uplatnenie jej obhajobných práv, ale tiež musia v odôvodnení svojich rozhodnutí zrozumiteľne a presvedčivo vyjadriť vlastné hodnotenie k obvineným uplatneným prvkov práva na obhajobu. V opačnom prípade sa všeobecné súdy vystavujú riziku „aritmeticky“ nesúladného pomeru „síl“ pôsobiacich v tenkom rozhraní nachádzajúcim sa medzi stranami obhajoby a obžaloby. Ak v

odôvodnení súdnych rozhodnutí absentuje vlastné vyjadrenie súdu (a teda vyhodnotenie) ohľadom zásadných námietok obvineného, vzniká tak celková „nerovnováha“ konania, ktorá je nezlučiteľná so zásadou spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru (III. ÚS 2/2012).

Nedostatočné vysporiadanie sa s námietkou, ktorá je pre spravodlivé rozhodnutie významnej alebo rozhodnej povahy, zo strany súdu môže preto zakladať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je jedným z prvkov ochrany zaručenej podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Ústavný súd SR vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1, resp. čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne i skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03).

ESLP vo svojej rozhodovacej praxi stabilne judikuje, že účelom odôvodneného rozhodnutia je dať stranám najavo, že boli vypočuté (Suominen v Fínsko), resp. že jednou z požiadaviek čl. 6 Dohovoru na vnútroštátne súdy je, aby sa zaoberali najdôležitejšími argumentmi vznesenými účastníkmi konania a aby uviedli dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov; rozsah, v ktorom sú súdy povinné uviesť dôvody, sa síce môže meniť s prihliadnutím na okolnosti prípadu, avšak opomenutie zaoberať sa podstatnými argumentmi alebo zaoberanie sa nimi je zjavne nezlučiteľné s ideou spravodlivého procesu (Vétrenko v. Moldavsko). Argumenty týkajúce sa základných práv a slobôd vyplývajúcich z Dohovoru sú argumentmi zvlášť dôležitého významu, ktoré vnútroštátne súdy nesmú opomenúť a majú povinnosť vyrovnáť sa s nimi (Wagner a J. M. W. L. v Luxembursko). Súd sa musí v odôvodnení rozhodnutia vysporiadať s argumentom, ktorý má dve kumulatívne vlastnosti (viď Pronina v Ukrajina, resp. Krasulya v Ruská federácia, Hiro Balani v Španielsko):

- a) musí ísť o relevantný, podstatný, významný a veci sa týkajúci argument (relevance, importance, pertinence),
- b) ide o argument, ktorý je konkrétny a formulovaný dostatočne jasným a presným spôsobom (specific; formulated in a sufficiently clear and precise manner)

Za relevantný argument treba považovať takú námietku alebo vecný prednes, ktorý by v prípade jeho vyhodnotenia vnútroštátnym súdom ako opodstatneného (vecne správneho) mal vplyv na rozhodnutie vo veci samej; relevantný je aj argument, o ktorom nemusí byť v čase jeho predloženia zrejmé, že je naozaj opodstatneným, avšak postačuje, že je vecne správny, prípadne súvisí s prejednávanou vecou a týka sa otázky, ktorá je „predmetom riešenia“ v danom prípade.

Povinnosťou súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu preto je rešpektovať ústavne garantované právo obvineného na obhajobu, z ktorého vyplýva požiadavka, aby sa konajúce súdy vysporiadali s námietkami odvolateľa, ktorými toto svoje právo realizuje. Túto povinnosť konajúce súdy porušujú, ak ignorujú, resp. nedostatočným spôsobom reagujú na námietky odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery. Vyrovnanie sa s argumentom strany konania znamená uviesť dôvody pre jeho prijatie alebo odmietnutie. Ak súd argument odmietne, musí ho v odôvodnení rozhodnutia buď vyvrátiť, alebo spochybniť, prípadne vysvetliť, z akého dôvodu nie je takýto argument relevantný v kontexte prípadu. Nestačí, ak súd na argument strany konania síce zareaguje, ale vyrovná sa s ním len stručným konštatovaním. Takéto formálne zaoberanie sa námietkami strany konania je nedostatočné, nakoľko v procese „zaoberania sa“ prirodzene absentuje prvok uvedenia dostatočných dôvodov, s odkazom na ktoré súd považuje argument za nesprávny.

Platí, že odpoveď súdu - t. j. odmietnutie argumentov strany konania musí byť jasná, zrozumiteľná a dostatočne konkrétna, a to do tej miery, aby aj naozaj reálne, resp. materiálne vyvracala, alebo aspoň dostatočne spochybňovala argumenty strany konania. Len všeobecné konštatovanie súdu, že argumentácia strany konania je nesprávna alebo irelevantná bez súčasného uvedenia dostatočného

vysvetlenia tohto názoru súdu treba považovať za nedostatočné.

Ak platí, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (tak súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu), ktorý stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 25/06), možno súhrnne uzatvoriť, že v jednoduchej veci postačuje jednoduché odôvodnenie a vice versa - t. j., naopak - použije sa priama úmera v opačnom zmysle, a síce že v zložitej veci je potrebné tejto zložitosti zodpovedajúce podrobné a precízne odôvodnenie zo strany konajúcich súdov. Základnými kritériami, ktoré ESLP hodnotí pri prijatí záveru, či je vec zložitá je skutkový stav (fakty) a platná právna úprava relevantná pre právne posúdenie veci, ktorá je predmetom konania (viď Capuano v Taliansko).

V rámci procesu posúdenia, či bolo „učinené zadost“ právu na spravodlivý proces podľa § 6 ods. 1 Dohovoru možno považovať odkaz odvolacieho súdu na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa za prípustný iba za splnenia podmienky, že samotné rozhodnutie súdu prvého stupňa možno pokladať za dostatočne odôvodnené. Ak však strana konania predloží odvolaciemu súdu nové dôkazy, resp. uplatní nové argumenty a odvolacie námietky vzťahujúce sa k určitej relevantnej otázke, nemožno takýto odkaz považovať za postačujúci ohľadom rešpektovania práva obvineného na spravodlivý proces (napr. H. A. L. v Fínsko, resp. Laranjera Marques da Silva v Portugalsko).

Na to, aby bolo možné podľa mienky súdu dôkaz alebo námietku, resp. argumenty obvineného neakceptovať a toto stanovisko súdu zo strany dovolacieho súdu aj náležité možné preskúmať, je potrebné takéto rozhodnutie odvolacieho súdu náležité odôvodniť v zmysle skôr vyjadreného. Výrok rozhodnutia sám o sebe totiž nestačí na to, aby naplnil požiadavku spravodlivého procesu, pretože z pohľadu obvineného je potrebné, aby bolo zrejmé, akými úvahami sa súd riadil, ako sa vysporiadal s dôkazmi a ktorá argumentácia bola pre súd presvedčivejšia a tvorí základ jeho rozhodnutia. Preto musí byť daný výrok náležité odôvodnený. Sprostredkovaným výsledkom je následne možnosť obvineného skontrolovať, ako sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou a dôkazmi, čím získa obraz o výkone spravodlivosti v jej mene (Tatishvili v. Rusko).

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia sa musí vysporiadať relevantnými právnymi a skutkovými otázkami ako aj argumentami podstatného právneho významu. V prípade, že ide o náležitý argument významný pre rozhodnutie, odpoveď naň musí byť nielen konkrétna, no navyše aj v zásade špecifická. Ak platí predpoklad, že v zásade každý návrh obvineného je potrebné vnímať čo do významového hľadiska (pre obvineného) zvlášť citlivo, treba dodať, že v konaní vedenom pred profesionálnymi sudcami chápanie odsúdenia obvineného vychádza predovšetkým z dôvodov uvedených v súdnych rozhodnutiach. V takých prípadoch musia vnútroštátne súdy uviesť dostatočne jasne dôvody, na ktorých sa zakladajú ich rozhodnutia. Odôvodnené rozhodnutia tiež slúžia v dokazovaní stranám, ktoré boli vypočuté, a tým prispievajú k väčšej ochote prijať rozhodnutia o „ich“ strane. Okrem toho je povinnosťou súdu založiť svoje úvahy na objektívnych argumentoch a tiež chrániť právo na obhajobu. Rozsah povinnosti odôvodnenia závisí od povahy rozhodnutia a musí byť stanovená s ohľadom na okolnosti prípadu. Kým súdy nie sú povinné poskytnúť podrobnú odpoveď na každý argument, musí z rozhodnutia vyplývať, že základné, zásadné a rozhodné otázky prípadu boli prejednané zrozumiteľne. Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces obvinený a samozrejme aj verejnosť musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol daný; to je zásadnou poistkou proti svojvôli. (Taxquet v. Belgicko). Preto je úlohou súdu, aby sa jasným, právne korektným no najmä zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (IV. ÚS 14/07).

Najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov - § 2 ods. 12 Trestného poriadku má miera slobodnej úvahy súdu svoje limity, ktoré musia byť prejavované v konkrétnom súdnom rozhodnutí za účelom predchádzania svojvôli. Trestný poriadok ustanovuje, že súd je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, o ktoré dôkazy opiera svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú, ako sa súd vyrovnal s obhajobou a prečo nevyhovela návrhom na vykonanie ďalších dôkazov. Kým navrhovanie dôkazov, resp.

právo uvádzať rozhodné skutočnosti alebo okolnosti, je právom strany trestného konania, len súd rozhodne, ktorý z označených alebo navrhnutých dôkazov vykoná a ktorý argument obvineného si osvojí, resp. neakceptuje. Tým nie je dotknutá povinnosť súdu vyjadriť svoje vlastné stanovisko alebo úvahy, na podklade ktorých neprijal argumenty obvineného. Uvedené predstavuje jednak prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v „mantineloch“ predmetu konania a neuberalo sa smerom, ktorý z pohľadu prejednávanej trestnej veci nie je relevantný.

Najvyšší súd poukazuje tiež na ustálenú rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej bolo už skôr vyslovené, že ak sa súd konajúci a rozhodujúci o opravnom prostriedku nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, poruší tak základné právo tejto osoby garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj jej právo na spravodlivý proces normované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Prizmou osobitného zreteľa treba vnímať a skúmať najmä to, či obvineným nastolené otázky relevantného charakteru odvolací súd zodpovedal a ak áno, či takáto odpoveď mala dostatočne vyčerpávajúci charakter. Nestačí, ak príslušný súd na argument obvineného len zareaguje - podstatným je, či sa s ním dostatočne vyrovná (primerane pozri napr. I. ÚS 292/2020, III. ÚS 402/08, III. ÚS 44/2011). Iba vtedy možno v ústavnoprávnej rovine zodpovedne posúdiť spravodlivosť trestného konania ako celku, berúc do úvahy skôr zmienené kritériá. Individuálne posúdenie veci musí v sebe implikovať aj kritérium posúdenia relevantnosti navrhovaného dôkazu alebo námietky tvoriacej súčasť obhajobnej argumentácie a poskytnutia dostatočného odôvodnenia súdom. Úvaha súdu, ktorý nevyhovел návrhu na vykonanie určitého dôkazu, resp. neakceptoval námietky a argumenty prednesené obvineným musí zodpovedať (čo sa týka rozsahu a podrobnosti poskytnutých dôvodov) argumentom, ktoré uviedla obhajoba.

Postup odvolacieho súdu, ktorý odmietne reagovať na námietky obvineného realizujúceho právo na prístup k súdu druhého stupňa, nezodpovedá systému prieskumu rozhodnutia súdu nižšieho stupňa súdom vyššieho stupňa, a preto ani nemôže naplňovať ústavne garantované základné právo obvineného na súdnu ochranu a z nej vyplývajúce právo na spravodlivý proces. Ak obvinený uvádza okolnosti, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie vo veci samej, zásade práva na spravodlivý proces potom zodpovedá povinnosť súdu vyjadriť svoj názor na obvineným uvádzané okolnosti tak, aby najneskôr v odôvodnení meritórneho rozhodnutia (v predmetnej trestnej veci je takým rozhodnutím uznesenie odvolacieho súdu) bola obvinenému poskytnutá náležitá a zrozumiteľná odpoveď, resp. stanovisko súdu k ním uvádzaným okolnostiam.“

Citované rozhodnutie dovolacieho súdu je podľa obvineného v plnej miere aplikovateľné aj na jeho prípad. Obvinený v odvolacom konaní namietať (okrem iného) práve vyššie uvedené rozhodnutie dovolacieho súdu vo vzťahu k spôsobu vykonaného dokazovania v prípravnom konaní - výsluch poškodenej bez účasti jeho obhajcu. Odvolací súd sa s týmto významným rozhodnutím, ako ani publikovaným rozhodnutím R 30/2010, vôbec nezaoberal, čím založil nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia a naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený poukázal na to, že prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie o jeho vine na jedinom priamom dôkaze, a to výpovedi poškodenej zo 17. októbra 2023, ktorá je neprípustným dôkazom z dôvodu zásadného porušenia práva obvineného na obhajobu, ako aj na celom rade nepriamych dôkazov vyplývajúcich z tohto dôkazu, na základe čoho považuje obvinený rozhodnutia súdoch oboch stupňov za nezákonné. Oba súdy vo vzťahu k nezákonne vykonanému dôkazu odignorovali podľa obvineného fakt, že poškodená v konaní pred súdom svoju výpoveď zmenila, keď jasne uviedla, že sa jej obvinený nevyhrážal zabitím, ublížením na zdraví a ani ťažkou ujmom, len jej vulgárne nadával, čo sa jej nepáčilo, pričom aj (podľa názoru neskôr vypočutej znalkyne) hodnoverne vysvetlila, prečo v prípravnom konaní vo svojej výpovedi uviedla nepravdu - bála sa, že sa jej vecou nebude nikto zaoberať

Rovnako tak konajúce súdy vzali hypotetickú teóriu MUDr. Q. pri jej výsluchu na hlavnom pojednávaní

ako nesporný fakt, t. j. že poškodená zmenila výpoveď voči svojmu synovi, aby mu uľahčila v trestnom stíhaní. Obvinený v tejto súvislosti poukázal na to, že MUDr. Q. explicitne neuviedla, že poškodená konala pri zmene svojej výpovede v naznačenom smere, ale uviedla to len ako hypotetickú možnosť. S istotou však povedala, že výpoveď poškodenej z hlavného pojednávania požíva stále prvky všeobecnej vierohodnosti ako aj špecifickej vierohodnosti. Inými slovami povedané, súdy považovali výpoveď poškodenej z prípravného konania za vierohodnú a pravdivú, avšak už jej výpoveď na hlavnom pojednávaní za nevierohodnú a účelovú, pričom nedošlo k zmene odborného posúdenia jej vierohodnosti. Takýto postup súdov pri vyhodnocovaní dôkazov nie je podľa obvineného v súlade so zásadou zákonného vyhodnocovania dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. V tejto súvislosti obvinený zdôraznil, že ostatné svedkyne (pani J. a pani J.) vypovedali pred súdom, že informácie o údajnom protiprávnom konaní odsúdeného mali od poškodenej. Obe tieto svedkyne neboli priamymi svedkami jeho údajného konania a informácie mali od poškodenej, ktorá si značnú a tú najzávažnejšiu časť obvinenia vymyslela. Reťaz takýchto nepriamych dôkazov je preto nevyvrátiteľne narušená a nespôsobilá na preukázanie jeho viny za predmetný skutok.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že prvostupňový súd zabezpečil a vykonal dôkazy, niektoré dokonca aj nezákonným spôsobom a z týchto dôkazov má vyplývať záver, že obvinený sa dopustil trestného činu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona v kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 360 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, a to na chránenej osobe. Poukázal v tejto súvislosti na to, že § 360 ods. 1 Trestného zákona vyžaduje na naplnenie všetkých znakov tohto trestného činu:

- a) úmyselné konanie
- b) vyhrážanie sa inému smrťou, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom,
- c) spôsob vyhrážania musí vzbudiť dôvodnú obavu u poškodeného subjektu.

Až naplnením všetkých troch znakov trestného činu nebezpečného vyhrážania je možné hovoriť o tomto trestnom čine. Z vykonaného dokazovania však podľa obvineného nevyplýva jeho úmyselné konanie a dokonca ani ten znak, že by u poškodenej vzbudil dôvodnú obavu o jej život alebo zdravie. Poškodená sama vypovedala na hlavnom pojednávaní, že sa ho nebála a dňa 8. októbra 2023 nepociťovala žiadnu obavu, že ju zabije. Ak by sa ho bála, nevolala by ho na jej vystúpenie v Lužiankach. Jej výpoveď z tohto pojednávania nakoniec posúdila aj znalkyňa ako vierohodnú. Z vykonaného dokazovania pritom podľa obvineného vyplýva, že jeho vulgárne nadávky boli súčasťou ich denného spolužitia s poškodenou po dlhšiu dobu. V tejto súvislosti dal do pozornosti aj rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne z 12. februára 2018, sp. zn. 23To/125/2017, v zmysle ktorého: „Poškodená vo výpovedi na hlavnom pojednávaní uviedla, že vyhrážky zo strany obžalovaného, keď sa začali rozchádzať, boli na dennom poriadku, rozkopával dvere aj dvakrát za týždeň, ale ona to neriešila, myslela si, že ho to prejde, a že sa rozídu normálne a všetko sa skončí. Podľa názoru odvolacieho súdu, ak takéto niečo prebiehalo v minulosti po dlhšiu dobu, pričom poškodená nemala z vyhrážok, resp. konania obžalovaného obavu, pretože ani nekontaktovala políciu, nie je ani odvolaciemu súdu zrejmé, prečo práve v tomto prípade by mala u nej vzniknúť dôvodná obava.“. Citované rozhodnutie zachytáva dokonca aj aktívne násilné konanie páchatel'a (rozkopávanie dverí) voči poškodenej, avšak odvolací súd v danej veci nevidel znak trestného činu, a to vznik dôvodnej obavy, na základe čoho dospel k záveru, že nejde o trestný čin, ale o priestupok, ktorý následne postúpil na prejednanie správnomu orgánu. Aj v predmetnej veci pritom podľa obvineného môže ísť len o priestupok, keďže poškodenej nevznikla žiadna škoda, ujma na zdraví či živote a obvinený svojím konaním, podľa vlastného presvedčenia, u poškodenej nevzbudil dôvodnú obavu, keďže sa takto hrubo a neslušne správal aj v minulosti.

Na základe uvedeného je obvinený toho názoru, že rozhodnutia súdov oboch stupňov sú založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pretože jeho konanie nenapĺňa znaky trestného činu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona. Konajúce súdy zároveň nevzali do úvahy aplikáciu § 10 ods. 2 Trestného zákona.

S poukazom na uvedené obvinený navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku

zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre z 12. septembra 2024, sp. zn. 4To/50/2024, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a i) Trestného poriadku a vyslovil porušenie zákona v § 2 ods. 10, ods. 12, § 119 ods. 3, § 163 ods. 1 a § 320 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v jeho neprospech. Ďalej navrhol, aby dovolací súd zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Nitre prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátor“) písomným podaním z 13. marca 2025, v ktorom uviedol, že prvostupňový súd vo svojom rozsudku v dostatočnom rozsahu uviedol dôvody svojho rozhodnutia, poukázal na výsledky znaleckých posudkov, vyjadril sa aj k zmene výpovede poškodenej, ako aj s argumentáciou obvineného, pričom konštatoval, že pri výsluchu poškodenej nedošlo k porušeniu zákona a nejde o nezákonný dôkaz. Rovnako tak krajský súd sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal s argumentáciou obvineného o nezákonnosti výpovede poškodenej bez prítomnosti obhajcu, ako aj s vierohodnosťou výpovede poškodenej. Prokurátor zároveň poukázal na to, že spôsob vyhrážania nemusí, ale môže vzbudiť dôvodnú obavu u poškodenej, čo je výrazný rozdiel, pričom podľa poškodenej u nej došlo k obave zo splnenia vyhrážok vzhľadom na aktuálny stav obvineného, ktorý vnímala v čase skutku.

Na základe uvedeného prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 20. marca 2025.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zjavné, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Zároveň je potrebné poukázať na to, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120, roč. 2012).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu obvinený odôvodňoval nedostatočným odôvodnením výrokov oboch rozsudkov a v nadväznosti na to a v spojitosti s tým porušenie práva na spravodlivý proces. Konkrétne videl porušenie práva na obhajobu aj v tom, že pri prvom výsluchu jeho matky - poškodenej I. F. nebol prítomný obhajca.

K tomu možno uviesť, že v čase výsluchu poškodenej I. F.A., nebol obvinený F. F. stíhaný za taký trestný čin, ani obvinený nebol v takom postavení, ktoré by vyžadovalo povinnú obhajobu (§ 37 Trestného poriadku). Z tohto dôvodu bolo právom, ale nie povinnosťou samotného obvineného, či si obhajcu zvolí a splnomocní ho vykonávaním úkonov trestného konania alebo sa bude obhajovať sám. Pri výpovedi 16. októbra 2023 uviedol, že si obhajcu nezvolil a bude vypovedať bez jeho prítomnosti. Povinná obhajoba u neho nastala až 19. októbra 2023 rozhodnutím súdu o jeho vzatí do väzby. Vyplyva to aj z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4To/50/2024 z 12. septembra 2024 (str. 9, druhý odsek), v zmysle ktorého: „Pokiaľ ide o odvolaciu námietku obžalovaného, že poškodená bola vypočutá v prípravnom konaní bez jeho obhajcu, krajský súd pripomína obžalovanému, že v tom čase obhajcu nemal, pretože si ho nezvolil, pričom o práve zvoliť si obhajcu bol pri svojom výsluchu v prípravnom konaní (16.10.2023) riadne poučený a mohol si zvoliť obhajcu kedykoľvek. Povinná obhajoba u neho nastala až rozhodnutím súdu o jeho vzatí do väzby (19.10.2023), kedy mu aj bol opatrením súdu ustanovený obhajca.“ Z uvedeného je zrejmé, že vykonaním výsluchu poškodenej v prípravnom konaní bez prítomnosti obhajcu, ktorého si obvinený nezvolil a v danom čase uňho neexistoval ani dôvod povinnej obhajoby, nedošlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, a už vôbec nie zásadným spôsobom. Nemožno pritom opomenúť ani skutočnosť, že poškodená bola vypočutá aj na hlavnom pojednávaní, kde ju mali možnosť vypočuť a klásť jej otázky tak obvinený, ako aj jeho obhajca, pričom toto svoje právo aj využili.

Zároveň z vyššie uvedeného je zrejmé, že krajský súd sa touto odvolacou námietkou obvineného v rámci svojho rozsudku dostatočným spôsobom zaoberal, preto nemožno prisvedčiť ani dovolacej námietke obvineného týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

Možno preto uzavrieť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v predmetnej veci naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal založenie jeho viny na neprípustnom dôkaze - výpovedi poškodenej z prípravného konania a na nepriamych dôkazoch nespôsobilých preukázať jeho vinu.

Pokiaľ ide o zákonnosť výsluchu poškodenej z prípravného konania, v tejto súvislosti je možné poukázať na vyššie uvedené odôvodnenie vzťahujúce sa k dovolacím námietkam obvineného v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Nakoľko týmito námietkami (nezákonnosťou výsluchu z dôvodu porušenia práva na obhajobu) obvinený odôvodňuje aj naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, možno k tomu len uviesť, že v rámci výsluchu poškodenej v prípravnom konaní nedošlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu a tento bol vykonaný zákonným spôsobom.

K obvineným namietanej zmene výpovede poškodenej a založeniu jeho viny na nepriamych dôkazoch, ktoré nie sú spôsobilé ju preukázať, je potrebné poukázať na to, že uvedené dovolacie námietky sa vzťahujú k hodnoteniu dôkazov a posudzovaniu skutkového stavu. Ide teda o tzv. námietky skutkové, t. j. námietky týkajúce sa preskúmania správnosti a úplnosti zisteného skutku, ktoré však dovolací súd s

poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku v rámci dovolania podaného obvineným nemôže skúmať ani meniť. Skutkovými námietkami by sa dovolací súd mohol zaoberať len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý môže v podanom dovolaní uplatniť iba minister spravodlivosti, aj to len v prípade, ak napadnuté rozhodnutie vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci. Prieskum skutkového stavu, resp. skutkové námietky v rámci dovolania podaného obvineným tak nepatrí medzi dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ale je vyhradené len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý môže uplatniť iba minister spravodlivosti. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je na rozdiel od odvolania obmedzené už len na nápravu najzávažnejších procesných a hmotnoprávných chýb, uvedených v rámci jednotlivých dovolacích dôvodov v § 371 Trestného poriadku.

Možno preto uzavrieť, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v predmetnej veci naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal nesprávne právne posúdenie skutku ako prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Uvedené však obvinený opätovne odôvodnil skutkovými námietkami - poukazovaním na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorých podľa jeho názoru nevyplyva jeho úmyselné konanie ani to, že by u poškodenej vzbudil dôvodnú obavu o jej život alebo zdravie. Ako však už bolo uvedené vyššie, skutkovými námietkami sa dovolací súd v rámci dovolania obvineného nemôže zaoberať a správnosť a úplnosť zisteného skutku s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku v rámci dovolania podaného obvineným nemôže skúmať ani meniť.

Skutok tak, ako ho súdy zistili a ustálili v napadnutých rozsudkoch pritom dostatočným spôsobom preukazuje úmysel obvineného F. F. vyhrážať sa spôsobom popísaným v § 360 ods. 1 Trestného zákona najmenej inou ťažkou ujmov tak, aby to mohlo vzbudiť u poškodenej dôvodnú obavu, na základe čoho došlo k naplneniu všetkým znakov skutkovej podstaty tohto trestného činu. Predmetný skutok bol preto správne právne kvalifikovaný ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, na základe čoho možno konštatovať, že nedošlo ani k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanoveniami § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku a z tohto dôvodu dovolanie obvineného F. F.Š. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.